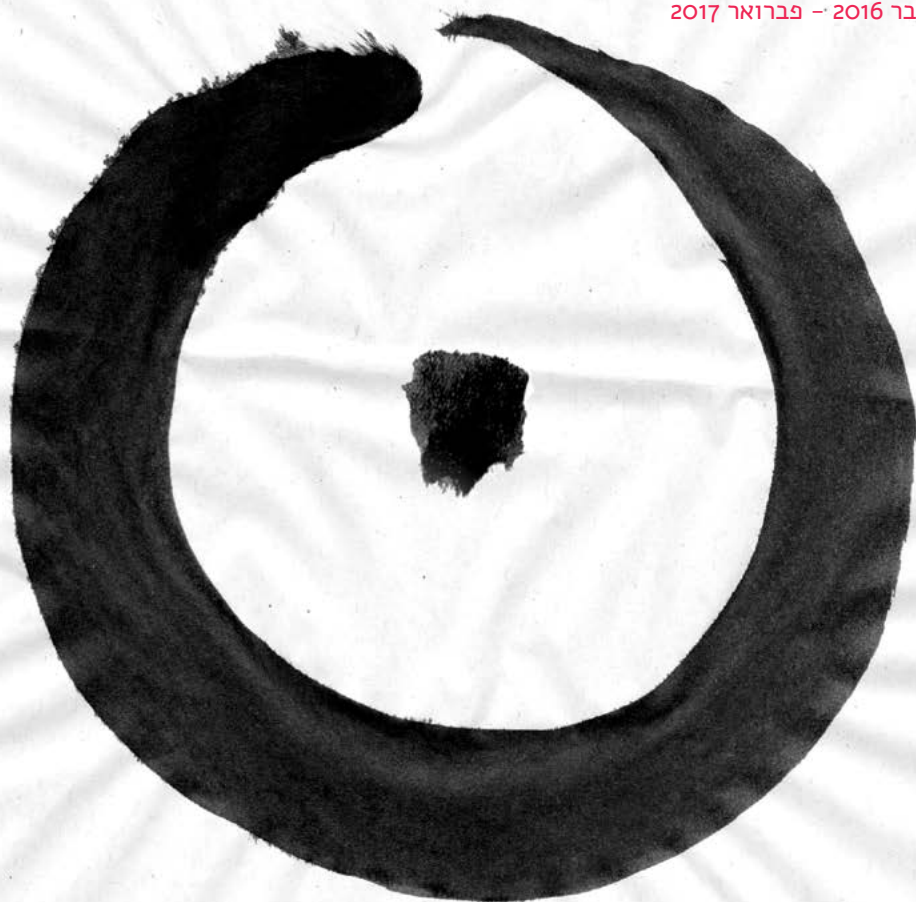

אקרופוליס

מגזין בהוצאת
אקרופוליס החדשה
בית ספר לפילוסופיה
כדרך חיים

פילוסופיה
תרבות
התנדבות

גיליון מס. 67
דצמבר 2016 – פברואר 2017

קוראים יקרים,

ענת סלע

בין היאומן לבלתי יאומן, בין האפשרי לאבסורד, בין כוחו של האחד לכוח ההמון, ובליזוי התפאורה של שעות האור המתמעטות – יכולות לעלות ביתר שאת שאלות:

מאין יימצא מרפא לכאב האנושי? מהו הזמן הנכון להיות אדם? האם קיימת אפשרות לעולם חדש וטוב יותר?

בוא כמו שאתה, מזמין רונן חלבי, מנהל אקרופוליס החדשה בישראל; כמו שאתה, כלומר, עוד לא מוכן, עוד לא בשל, עדיין לא פנוי, מבלי להשלים מכסת הישגים בעולם החומרי. בוא אל עצמך הפנימי, אל הקול הקורא לך להתהוות ולהיות אדם.

היום שבו פצעו את ניו יורק, אחד משיריו היפים והנוגעים של לאונרד כהן, מתאר זמן נכון שכזה. יום אחד, ללא כל התרעה מוקדמת, לצד הרס עצום ופגיעה שלא ניתן היה לדמיין כאפשרית, התרוממו אנשים טובים ממנוחתם ויצאו מגדרם כדי להוסיף אור וטוב על סביבתם.

האם ניתן **להמציא את העולם?** לכאורה זה עשוי להישמע אידאליסטי וחסר שחר... אבל כולנו יודעים שאפשר להמציא פתרונות טכנולוגיים, ושחברות מסחריות יודעות אף להמציא עבורנו "צרכים", על-מנת שנחשוק באותם פתרונות. אם כן, מדוע לא יהיה זה אפשרי להמציא עולם חדש וטוב יותר?

אלי מיטרני מספר על **התמוטטות** של תרבות רחוקה, ואנו עדים גם כיום להתמוטטות של תרבויות תחת משקל הכובד של מניעים שונים. כמה רחוק אנו מוכנים לראות? ובכמה קרוב להסתפק?

בשיח הציבורי עולות המלים "דרך חדשה" בהקשר למדיניות השילוב של יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית. האם מדובר בעניין מספרי? ואולי מספרם של בני הקהילה המרגישים שותפים ומשפיעים תלוי קודם כל ביכולת שלנו לשמוע את סיפורם, בנכונות להכיר את חלומם ולמצוא בו גם את חלומנו? איתי בן שושן חלם וסיפר את סיפוריה של טדלה טקלה, **חג הסיגד – חלום של אחדות**.

חכם ויודע נפגשים בבר... מי מהם יעוף על המיליון? לאן יוביל אותנו ידע בלבד ולאן יגיע החכם? ינון פיאמנטה כותב על חכמה ועל ידע, ואיורה של ליה שוורץ ממחיש זאת ללא מלים.

אנו מזמינים אתכם, בלב הלילה האפל, להקרין החוצה את הטוב שבלב, כי כדברי אנטון צ'כוב במחזה השחף **"כמה קל זה דוקטור, להיות פילוסוף על הנייר, וכמה קשה להיות כזה בחיים האמיתיים"**.

שלכם,

ענת סלע, הוצאה לאור

אקרופוליס חורף 2016 תוכן עניינים

4 בוא כמו שאתה רונן חלבי פילוסופיה	26 חכם ויודע נפגשים בבר... ינון פיאמנטה פילוסופיה
10 חידון פילוסופי	30 היום שבו פצעו את ניו יורק ענת סלע התנדבות
12 להמציא את העולם לוקאס פרפומו פילוסופיה	34 חג הסיגד - חלום של אחדות איתי בן שושן תרבות
18 התמוטטות אלי מיטרני תרבות	40 הרצאות נבחרות
22 מי האיש? אנטון צ'כוב צחי גליק תרבות	44 התנדבות
24 קורס פילוסופיה כדרך חיים	

מנהלת הוצאה לאור:

ענת סלע

עורכת העיתון:

רעות פרידמן

עיצוב גרפי: **עפרה בהרב**,

נירית ארבל,

מירב אגסי, **ענבל בורד**,

ליה שוורץ

עריכה לשונית והגהות:

יפעת קלוגר, **ענת סלע**,

רינה בן עמי,

יסמין פיאמנטה

תרגום: **יסמין פיאמנטה**

עיתון אקרופוליס החדשה,

עמותה ללא מטרת רווח

מספר 0-144-012-58

רשיון עמותה מספר 5222

מנהל העמותה:

אלון ברזילי

כתובת דואר אלקטרוני

של המערכת: **magazine@**

newacropolis.org.il

תוכן המאמרים והמודעות

בעיתון על דעת הכותבים

ועל אחריותם בלבד

והתמונות מארכיון

אקרופוליס החדשה.

איור השער: ליה שוורץ

רונן חלבי
צילום: פייר פאולין
www.photos-art.org

בוא כמו שאתה

"בוא, בוא, מי שלא תהיה, בוא.
 גם אם אתה כופר, עובד אלילים או סוגד לכוכבים, בוא.
 ביתנו אינו מכיר את הייאוש,
 גם אם הפרת את נדריך מאה פעמים, בוא".
 [ג'לאל א-דין רומי, "ריקוד האהבה לאלוהים"]

כי קיבל את השראתו לכתיבת הספר מתחריט שנעשה על ידי המסטר הטיבטי, בלו-בזאנג-דון-יוד, במאה ה-17.

כפי שהוא מציין: "הלימוד שהועבר בתחריט היה שביל התעוררות הנשמה". (שוורץ פ, 2016).

התחריט (מופיע מימין) מתאר באופן גרפי את אחד מהניסוחים של דרך ההתעוררות הפנימית של האדם.

דרך זאת, כפי שמתוארת בתחריט המדובר וכפי שמסביר פרננדו שוורץ בספרו, כוללת שישה שלבים המובילים את האדם אל שיאה של הדרך, אל ההתעוררות השלמה שלו. זוהי למעשה דרך של ריכוז הולך

המילים הפשוטות, הנוגעות, הנפלאות האלה, הן בעיני תמצית האהבה והחמלה של החיים.

מה יש בקריאה זאת – "בוא?", ומה המשמעות של "בוא, מי שלא תהיה", או כפי שאני מבקש לנסח זאת – בוא כמו שאתה?

ובכן, פשוטים הדברים וברורים, אם רק נרצה לשמוע.

לפני מספר חודשים יצא לאור בהוצאת הספרים שלנו, הוצאת אקרופוליס החדשה בישראל, ספרו של פרננדו שוורץ: "ריכוז והתעוררות פנימית על פי הבודהיזם הטיבטי".

בפתח הדבר של הספר משתף המחבר

הדבר הטוב ביותר שיכול לתת אדם בנדיבותו הרבה לעולם, היא הוא עצמו.

וגובר, דרך שבה אדם לומד לזהות את עצמו יותר, לומד להבחין בין עיקר לטפל, בין מציאות לאשליה, ולכן בסופו של דבר יודע את עצמו ואת העולם כפי שיכול הוא.

קצרה היריעה כאן מלתאר את הדרך במלואה [הספר עושה זאת בצורה בהירה ומעוררת השראה!], אולם מבקש אני להתעכב על השלב הראשון של דרך זאת.

שלב זה מכונה בבודהיזם – שלב הצדקה, "דאנה". "זהו השלב שבו ההכרה מתחילה להתעורר, והוא זה המאפשר לה לעבור את העיקול הראשון בדרך". [שוורץ, פ, 2016].

אם כן, אנו בתחילתה של הדרך.

כולנו מתחילים בהתחלה. מכיוון שאין אנו מדברים על דרך פיסית, השאלה הראשונה בדרך היא האם בכלל יש לנו רצון וצורך או זיהוי בסיסי של הדרך. כל עוד אנו חיים את חיינו ללא ההבחנה שחיים אלו אמורים לשמשנו כדי ללכת בדרך של פיתוח הכרתנו או של התעוררותנו, אנו ממש בתחילתה, ואנו אוספים חוויות שתכליתן להוליד את הצורך הראשוני.

מה שעוזר לנו להתחיל להכיר בדרך, הדרך שלנו אל עצמנו האותנטי, הוא מה שהבודהיסטים קוראים "דאנה". המושג של "דאנה" הוא מעניין ומוכר בקרב שוחרי רוח, מתרגלי בודהיזם ולא רק.

הוא קשור לערך של צדקה, והרבה רואים בו תרגול של נתינה.

פה ושם ברחבי העולם אתה יכול לפגוש בפתח של בתי רוח או בתי ספר לתרגול שבמקום תשלום ספציפי

מציעים לך לתת "דאנה" – צדקה כפי יכולתך ורצונך. אבל "דאנה" היא מושג הרבה יותר רחב וחשוב מנתינה כספית.

מדובר בשלב ראשון של תרגול בדרך העולה פנימה, ועיקרו של שלב זה הוא בתרגול של נדיבות, תרגול של היכולת להפסיק לחיות את חיי מתוך הזדהות מוחלטת עם האגו הצר שלי והתחלה של התרחבות.

נתינה של כסף ומתנות לאחרים ולנזקקים היא רק הביטוי הראשוני והקל יחסית של ה"דאנה". אם כך, מהי הנתינה הגבוהה והעמוקה ביותר שיכול לתת אדם לאחרים ולעולם?

התשובה לכך מעניינת מאוד וקשורה לשירו המפעים של רומי. הדבר הטוב ביותר שיכול לתת אדם בנדיבותו הרבה לעולם, היא הוא עצמו.

מה זאת אומרת?

כיצד יכול אדם לתת את עצמו?

שוב, אין הכוונה שייתן את מרכבתו הפיסית וגם לא את הרמות האחרות של מרכבה זאת, אלא שייתן לעולם את הנוכחות שלו, הערות שלו, ההכרה

הגבוהה ביותר שאליה הוא מסוגל. בעשותו כך נמצא האדם מתחיל לפסוע ממש בדרך העולה אל ההתעוררות השלמה שלו.

ומה יש בנוכחות של האדם שבכלל יש צורך לדבר על נתינה שלה? האם מלכתחילה לא נוכח האדם מעצם בנייתו לעולם? מעצם לידתו?

התשובה לכך היא שכשם שהעולם שבו אנו חיים אינו רק עולם פיסי, כך גם האדם.

נכון שהאדם נוכח לעיניים ולחושים בעת לידתו, אולם האדם הוא הרבה יותר מגופיו הנראים, ואל הרמות העדינות יותר הנסתרות מהעין הוא יכול להתעורר.

אנו נולדים כולנו אל מציאות מוגבלת, סובייקטיבית, ומתעצבים בדרך כזאת או אחרת לאור מיתוסים ספציפיים. כל אחד ותהליך החברות שלו.

אנו חיים בעולם, ודרך העיצוב שלנו, דרך הרגישויות שלנו, הפחדים שלנו, האהבות והשנאות שלנו, אנו ממשיכים להביט על המציאות, ובמובן מסוים לבחור היבטים מסוימים בה על אחרים.

אנו שופטים וממיינים ללא סוף את קורות העולם, קורותינו לטוב ורע. הטוב בדרך כלל קשור למה שמביא עמו הנאה ועונג והוא מוכר, והרע ההפך מכך.

אולם חיים אלו הם מוגבלים; יש עמם סבל הכרחי וסוג של מעגליות שבה התפיסה שלנו, שהתעצבה בחיינו הספציפיים, ממשיכה לייצר עבורנו את המציאות שאנו חיים, וכך הלאה.

האם אין אפשרות לחרוג ממעגל זה?

התשובה לכך היא חד משמעית, כן.

הדרך של יציאה מכלא הסובייקטיביות שלנו, האינדיבידואלית כמו הקולקטיבית, היא הדרך שהבודהיזם הטיבטי מכנה דרך ההתעוררות הפנימית.

אבל היא גם הדרך שעליה מדבר רומי בשירתו היפה.

"בוא", הוא הקריאה אל האדם להצטרף בהכרה למה שהצטרף כבר מעצם לידתו... אל החיים ואל מה שהם מציעים.

ההצטרפות בהכרה מבקשת מהאדם להמשיך להגיע לחיים מעבר לרמות הבסיסיות, הפיזיולוגיות והפסיכולוגיות שבהן הוא כבר מתממש.

"בוא", הוא ניסוח אחר לשאלה המופנית לעבר האדם: "אייכה?"

היא מבקשת מהאדם להתחיל לתרגל נדיבות, להתחיל לצאת מגבולות עצמו. בתחילה התרגול הוא קונקרטי ובסיסי, והלב שלו קשור בצדקה. אני נותן לאחר כי יש לי, כי אני יכול.

אני נותן כסף, אני נותן עזרה, אני מתנדב, אני מושיט יד לנזקק. אבל ברמות גבוהות יותר אני קולט שהדבר המשמעותי ביותר שאני יכול לתת הוא במימוש של הפוטנציאל האנושי שלי, בהתעוררות ההכרה שלי.

משום שככל שאני ער, אני רחב יותר, פחות סובייקטיבי, הרבה יותר קשור בעובדות לא רק לקרובי ולבני עמי, לבני אדם באשר הם, לחיים באשר הם, והנה אני בשיא נתינתי לעולם.

לכל נתינה פיסית יש התחלה וסוף.

היא יכולה להועיל, אבל תמיד לטווח הקצר.

ידועה האמרה שעדיף לתת לנזקק ידע כיצד לדוג במקום דגים.

בהתאמה לכך, זה שבעצמו לומד לדוג, זה שבעצמו למד לחיות עם יותר עומק ויותר חופש והוא פחות תלוי בנסיבות החיים, זה שהולך ומשתחרר – הוא זה שיכול ללמד באמת את האחרים כיצד לעשות זאת. הוא, בדוגמה של חיו הקונקרטיים, נותן לאדם את היקר מכול.

לשמחתנו, יש בעולמנו דוגמאות רבות של אנשים דגולים שידעו לעשות זאת, והשראתם והשפעתם ממשיכות להדהד בעולם הרבה מעבר לחייהם הפיסיים.

מה הם נתנו לעולם? את החיים הערניים שלהם, את החיים שבהם לא קיבלו את המציאות שהייתה כמובנת מאליה, את היכולת שלהם לשנות מציאות. הם נתנו דוגמה שאכן אפשר לחיות כך.

(מהטמה) גאנדי – "חיי הם המסר שלי".

מי יכול להתחיל לבוא?

האם יש צורך בהכשרה? האם יש צורך במשאבים? בכסף? בזמן? האם המצב הבריאותי יכול להשפיע? האם יש משמעות לגיל או למין? האם היותי בן לדת כזאת או אחרת חשוב? מה התנאים הבסיסיים כדי להתחיל לבוא?

ובכן, בדיוק כפי שאומר רומי, אין כל תנאי, כל שצריך שתצא.

בוא בכל מצב, בכל גיל, בכל מצב

רפואי שהוא, נשוי או גרוש, בעל משפחה או לא, מבוסס כלכלית או חסר כול, איש או אישה, בין דת כזאת או אחרת... אתאיסט, אזרח או פליט! בוא, כל עוד מתחיל להתעורר בכ הצורך להתעורר.

בוא, ודע שאתה מתחיל תהליך, מסע ארוך שכדי לצעוד בו אתה לא צריך חיים מיוחדים, רק לרצות להשתמש בחיים שלך, כן, בדיוק בחיים שלך כדי ללמוד, כדי להתרחב, כדי להוסיף תשומת לב והכרה, כדי לפעול פחות במכאניות, כדי להעז להשתחרר מכבליך שלך.

בוא כמו שאתה, גם אם נדמה לך שאתה לא ראוי.

אל תקשיב לאישיות שלך, לחוסר הביטחון שלך, לפחדים שלך, להגבלות שטבעה בך הקהילה שלך. אם אתה שומע בלבך רצון לבוא, רצון לגלות מה יש עוד בתוכך בעולם, בוא.

וגם דע שבדרך יהיו מכשולים, ויהיו רגעים של הנאה גדולה או כאב שישכחו ממך את מה שאתה מבקש, ועלול אתה להסתבך במבוכ החיים, אבל גם אז... ותמיד תוכל להחליט לקום ולהמשיך לבוא, להגיע.

הבית שלנו אינו יודע ייאוש.

אתה אולי תדע רגעי ייאוש, כמו רגעי

ביכולת שלך להיות מחובר יותר לעצמך, ביכולת שלך לאהוב יותר, לשאת יותר, לדעת להיות לבד ולחיות פחות לבד.

אני מדבר על האפשרות שלך להיות חופשי יותר מכבלים שאתה בעצמך השת על עצמך...

אני מדבר על חיים שלא פחד או הרגל מובילים אותם.

אני מדבר על אפשרות שתמצא בעצמך תשובות לשאלות יסוד שיש לך.

אני מדבר על האפשרות שלך לאשרר את הקיום שלך, ללא תלות בדבר שאינו אתה.

אני מדבר על אושר שאתה יכול לו, שהוא ממש מונח בכף ידך.

כל שנדרש הוא שתצא.

בוא כמו שאתה.

התבוא? ■

זחיחות, אבל הבית, החיים העוטפים את כולנו והם המחוללים של מסע מופלא זה, תמיד יקבלו אותך מחדש.

האם יש ביקום כולו ביטוי גדול מזה לאהבה וחמלה?

ועוד דבר אחד.

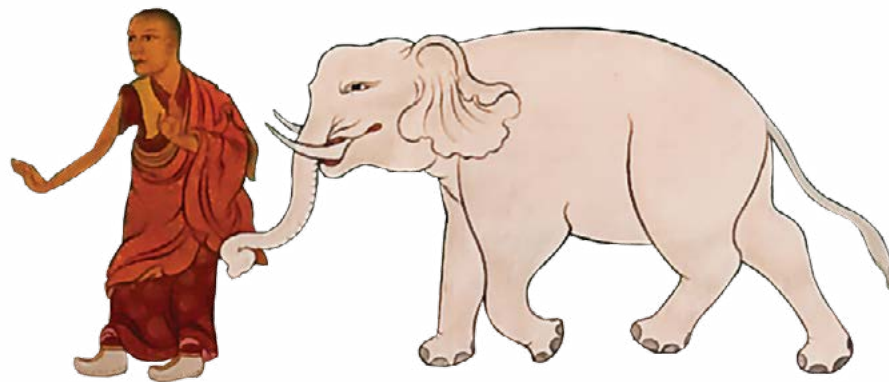
שים לב, לא בשירה אני עוסק כאן, וגם לא בניתוח רעיונות תיאולוגיים של דת כזאת או אחרת.

אני מדבר על החיים.

החיים שלי והחיים של תלמידים רבים שאני מכיר בדרך, ועוד רבים אחרים שאיני מכיר בחושיי.

אני מדבר על דרך קונקרטי שאתה יכול להתחבר אליה, שאתה יכול לבדוק ולחקור, כאן ועכשיו.

אני מדבר על היכולת שלך לבוא אל חיך. להיות נוכח יותר במפגש עם חבר, בן משפחה. ביכולת שלך לראות יותר את היופי וההזדמנויות של חיך,

אנו מזמינים אתכם לקחת כמה רגעים ולהרהר בהגירהם ובחכמתם של כמה מהיוצרים והמורים שחקרו את רזי חוקי הטבע, ביטאו את תובנותיהם והשפיעו על ההיסטוריה. יש להאזין ללחישות החיים הללו בתשומת לב, ואולי יציעו גם לכם צידה להמשך הדרך. אולי הם אוצרים את התשובה לשאלה שהחזקתם בלבכם...

ליקטו:
רעות פרידמן
אסף עטיה

תני אתה

התלמיד, אשר מחפש משמעות והשראה, מבין שלמורה מופעים רבים. לא תמיד צריך לחפש את החכמה מתחת לאבנים ובפסגות ההרים; לפעמים היא מגיעה אלינו בדרכים זמינות ופשוטות. כל שצריך הוא לעצור, להקשיב ולתת לה להדהד בתוכנו. לעיתים אלו האנשים שנקרו בדרכינו במקרה, פליטת הפה של מבר, סרט שצפינו בו, ספרים שקראנו, תמונה שחדרה ללבנו, זיכרון, או דפיו של עיתון פילוסופי.

לאו
טסה

גלילאו
גליליי

קונכוציוס

נבוליאון
בונפרטה

סרן
קירקגור

חז"ל

אבן
עזרא

לאונרדו
דה וינצ'י

אין בנמצא מורה כה גדולה וצנועה כמו השליטה בעצמך

הניצחון הוא נחלת המתמידים

אם לא תסבול את עמל הלימוד, תסבול את עמל הבערות

הגדול שבכובשים הוא מי שיודע לנצח ללא קרב

אתה לא נענש על זה שאתה כועס, אתה נענש על ידי הכעס

לעולם אין הטבע מפר את החוקים של עצמו

תפילה אמיתית אינה זו שבה אלוהים שומע
מה שאנו מבקשים, אלא זו שבה מי שממשיך
להתפלל שומע את רצונו של אלוהים

אם לא תיכנס אל שער החכמה במהירות,
אל ייפול רוחך. מי שימשיך לדפוק, יצליח

כל מה שמבקש האדם הנעלה נמצא בתוכו.
כל מה שמבקש האדם הנחות נמצא אצל זולתו

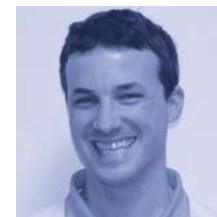
אינך יכול ללמד אדם דבר. אתה יכול
לעזור לו למצוא את הדבר בתוך עצמו

תשובות באתר אקרופוליס החדשה:
bit.ly/2gOLNa2

להמציא את העולם

לוקאס פרפומו*
צילומים: פייר פאולין
www.photos-art.org

מהו הקשר שבין פתרון בעיות, המצאות, יצירתיות ומקוריות - כיצד הן קיימות בטבע ובתוכנו והאם יש ביכולתנו האומץ להעז להיות כאלו?

משחר קיומו הבדיל את עצמו האדם מיצורים אחרים בטבע על ידי יכולתו להיות בקשר עם סביבתו. הוא אינו מונע רק על ידי האינסטינקטים שלו, אלא גם על ידי הצורך להתאים את סביבתו ולשפרה.

אי שביעות רצון ורצון לשיפור תמיד הובילו את האדם לחפש פתרונות אפשריים למגוון בעיות. בתחום הטכני, פתרונות יצירתיים בדרך כלל נקראים "המצאות". אם כן, המצאה היא פתרון לבעיה קונקרטית בדרך מקורית ומעשית. למה אנו מתכוונים כשאנו אומרים בעיה? מהו פתרון? מהו פירוש המצאה או מציאת פתרון? בעיה משמעה השפעה לא רצויה, קושי, תסבוכת. פתרון משמעו השגת אפקט רצוי, פירוק, התרת התסבוכת. בעיות או מצבים בלתי פתורים מגבילים אותנו, ואילו פתרונות ממוססים את הבעיות (המילה Solution באנגלית מקורה מהמילה הלטינית solutio: פעולה ותוצאה של המסה). הפתרון נותן מענה לבעיה,

ובכך מאפשר התרה של מצב. המילה Solve באנגלית מקורה מהמילה הלטינית Solvre, שמשמעה לשחרר, להתיר. הוא פותר, הוא מכריע לכאן או לכאן, הוא עושה משהו. ומתי אפשר לומר שהפתרון יצירתי, מקורי ומעשי?

ראשית עלינו להגדיר מהי משמעותה של המילה יצירתיות. המילה Create באנגלית מקורה מהמילה הלטינית Crere, שמשמעה ליצור מחדש, ליצור יש מאין, להקים לראשונה או להתחיל דבר-מה. "אינני עוסק בהיגיון או בהשוואות, העבודה שלי היא ליצור", אמר ויליאם בלייק (1757-1827) וציין בכך את דרכו של הממציא.

המילה להתרבות (המילה Criar בספרדית מקורה גם היא מהמילה הלטינית Crere) פירושה לייצר או ליצור משהו, משהו שלא היה שם קודם, ובזכות יוצרו הוא קיים כעת. זהו מעשה מודע, מעשה הראוי מאוד לציון עבור אדם. הפירוש המשמעותי של מילה זו בספרדית או בלטינית

היא להורות, לחנך ולהוביל. עלינו להאמין וליצור יותר בעולמנו, אשר משתנה באופן טבעי תוך כדי כך שהוא מתפתח.

שנית עלינו להגדיר מה משמעותה של המילה מקוריות. המילה Original מגיעה מהשורש הלטיני Originelis, שפירושה שייכות או נגיעה אל המקור. אל לנו לשכוח את הקשר הנצחי המאחד אותנו עם הטבע, עם טבענו שלנו. כשאנו יוצרים אנו מאמינים כי אנו משנים, ובכל זאת אנו בוחשים תמיד את אותו המרק. חלקנו מאמינים כי המקור שלנו אלוהי, מה שמוביל בעצם לאלוהים. אבל גם אם זה לא היה כך, מקורנו עדיין ביקום הנפלא סביבנו; היקום שבו אנו נולדים, גדלים ומתים. כדאי לזכור את דבריו של אנטוני גאודי (1852-1926): "המקוריות מצויה בחזרה אל המקור".

לבסוף עלינו לבחון מהי הכוונה במציאת פתרון מעשי. המילה מעשי מקורה מהמילה הלטינית practicus, שמשמעה השגת מטרה מועילה, יישום של רעיון. המשמעות של מציאת פתרון מעשי היא לחשוב על רעיונות, תכניות, פרויקטים וכדומה,

וגם לבצע, להשיג דבר-מה באמצעות פעולה.

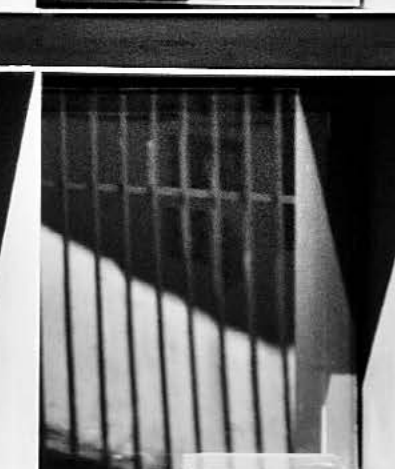
כעת הפתרון לבעיה עשוי בהחלט להתאים לצרכינו. לאחר יישומו, היינו משיגים את האפקט הרצוי ואת התוצאה. הפתרונות עשויים להיות מעשיים, וגם יפים והרמוניים עם הסביבה, עם המשאבים ועם היקום.

איך נוכל להבין טוב יותר את תהליך ההמצאה בטבע האנושי? האדם, במעשיו, משפיע על הטבע, והוא גם נתמך על ידו ומוצא בו השראה. הוא מחזק את הטבע ובוחר בתבונה את הטוב ביותר בכל הזדמנות ובכל הנסיבות, על-מנת לצעוד צעד אחד קדימה באבולוציה. האדם מתפתח ככל שהוא מתערב בעבודתו של הטבע, והוא משנה את טבעו שלו ואת הטבע שבו הוא חי.

עם זאת, בל נשכח שהאבולוציה יכולה להיות חיובית ובונה, או להפך. כעת, אם נבין שדבר-מה יכול להשתפר וצריך להשתפר, עלינו לבחון מה משמעותה של המילה להשתפר (להיעשות טוב יותר). המילה הספרדית mejorar (להשתפר) מקורה מהמילה הלטינית Melior, שפירושה טוב יותר או עליון על משהו אחר, ובעל איכות - טבעית או מוסרית - עדיפה או נוחה יותר. תזוזה שלנו ממקום למקום אין פירושה בהכרח להשתפר, גם אם הדרך היחידה להשתפר היא לזוז מהמקום שהיינו בו קודם. "אם רצונכם בתוצאות שונות, אל תעשו שוב את אותו הדבר", מזכיר לנו הפיזיקאי והפילוסוף אלברט איינשטיין (1879-1955). דבר לא

האדם, במעשיו, משפיע על הטבע, והוא גם נתמך על ידו ומוצא בו השראה

הכותב הינו חבר באקדמיה הלאומית למדעים, בבואנוס איירס, ארגנטינה, ושותף במכון פידאס לארכיטקטורה ואמנויות פלסטיות

אדם ממציא
המצאות כשהוא
מקרין כלפי חוץ
את רעיונותיו,
והוא משנה
אותם במידה
המשנה את
הסביבה ואת
חיו.

ישתנו אם נעשה תמיד את אותו הדבר
ואם נישאר תמיד באותו המקום ולא
נעז לזוז משם.

כדי להבין את תהליך ההמצאה, נוכל
להשתמש בדוגמה: כאשר אנו או
מישהו מאבותינו פושטים קדימה
את זרוענו, אנו מגלים כי פעולה זו
מאפשרת לנו להשיג משהו רחוק
יותר. סגירת האגרוף מרכזת אפילו
יותר את הפעולה שלנו. זהו פטיש,
בצורתו הפשטנית ביותר. הרחבה של
הכוח שלנו (זרוע), של מה שיש לנו
בעצמנו, היא הכלי הטוב ביותר שלנו.
אם תרצו, תוכלו גם לדמיין מה היה
יכול להיות מומצא על ידי לחיצה של
האגודל אל האצבע המורה של ידנו.
תולדות האדם ותולדות ההמצאה
שלובים אלו באלו.

המצאות אינן טובות או רעות; הן
מבוססות על אופי השימוש בהן,
ולמעשה, על הצורך של כל אדם
ליישמן. אני מזמין אתכם להתבונן
סביב ולראות שהכול, למעשה כל
מה שסביבנו (שאינו טבעי), הוא
המצאה. חדש, ישן וקלאסי – כולם
המצאות בסופו של דבר, מאחר
שכל דבר שנוצר על ידי האדם כפוף
לתהליך מתמשך של הסתגלות ושיפור
מבחינת המשאבים הזמינים והדברים
שההמצאות הללו שואפות להשיג.
אדם ממציא המצאות כשהוא מקרין
כלפי חוץ את רעיונותיו, והוא משנה
אותם במידה המשנה את הסביבה ואת
חיו.

להמציא פירושו למצוא פתרונות
יצירתיים, כמו שאמר פרנק ברון
(1922-2002): "יצירתיות היא

נישואי אהבה בין תמימות וניסיון".
נכון לעכשיו האנושות שולטת ומכוונת
משאבים ומאמצים אין-ספור כדי
להשיג יותר ויותר פתרונות. בכל פעם
שמשהו שונה, כולם מהמרים עליו.
אף על פי כן, לא תמיד אנו מפנים
את מאמצינו בצורה נכונה. אולי
עלינו להתחיל קודם כל בהכנסת סדר
בעולמנו. סדר פירושו שלכל דבר יש
מקום ומשמעות וכן יש מטרה, כלומר
הבנת המשמעות של כל הדברים.

כעת זהו הזמן להמציא מחדש את
העולם!

הגיעה העת להשתנות, משום שאנו
רוצים להיות טובים יותר. עלינו להיות
מקוריים ויצירתיים. מקוריים – במובן
שיעזור לנו לחזור אל המשמעות
הקלאסית של החיים, ערך שתמיד
נותר במהותנו בחיפושנו אחר שיפור,
ויצירתיים – כדי להסתגל לעולם
המשתנה תדיר של היום. מה שמשתנה
הוא הערך השטחי שאנו נותנים
לדברים, ואילו המהות שלהם קבועה
ובה מצוי ערכם המקורי.

הבה נהיה יצירתיים ומעשיים משום
שהעולם זקוק לנו היום.

זהו העולם שלנו, זה שאנו מעזים
להמציא. ■

מומחית להוראה משקמת והדרכת הורים

רותי רוזן M.A.
דוקטורנטית בחינוך מיוחד

טל. 050-6666486
ruthyrozen@gmail.com

השבה ושימור הבריאות

הומיאופתיה וצמחי מרפא

טיפול במצבים כרוניים
לטובת בריאותך ואיכות חייך

שחר אלוני RcHom | BA | LLB | MBA
שחר אלוני הומיאופתיה וצמחים | 052-3204976
Shahar74@012.net.il | שחר אלוני ברטיפול

דורית מימון

עיצוב גרפי | מיתוג

doritm6@gmail.com | 052-5015827

יופי, משמעות וחייבור

אילן גולדשטיין

צייר בוגר בצלאל ותרפיסט מוסמך באמנות

www.facebook.com/ilan.goldstein.6

התמוטטות*

האם האיום בכליה עתידית של עצמנו הוא המניע היחיד שיש לנו כדי לפעול? עלינו לפעול לפי מצפן שאינו מושפע משכר או מעונש, אלא מזיהוי עמוק ומלא אהבה של משמעות החיים ותפקידנו בתוכם.

אלי מיטרני
איורים: ליה שוורץ

האם הציביליזציה שלנו תתמוטט? למשך כמה זמן היא יכולה להתקיים? מהם הסמנים של התמוטטות של ציביליזציה?

יש הטוענים שאנו כבר על הצוק, יש הטוענים שאנו כבר בדרך למטה אבל עדיין לא שמנו לב... ויש הטוענים שהכול שטויות והמצב שלנו היום מעולם לא היה טוב יותר.

לאחרונה הזדמן לי לקרוא את הספר "התמוטטות", המתאר את הסיבות לקריסתן של ציביליזציות עבר רבות. נשאלת השאלה, כיצד הן הגיעו למצב הזה? כיצד הן לא שמו לב לכך בזמן? וכמובן – האם זה יכול לקרות גם לנו?

קיימות סיבות שונות לקריסתן, חלקן אקולוגיות – ניצול משאבים מוגזם,

למשל, וחלקן אנושיות – קרבות פנימיים וכדומה. אחת הדוגמאות המדהימות ביותר לקריסה של ציביליזציה מהעבר היא איי הפסחא. כאשר הגיעו האירופאים במאה ה-18 לאיי הפסחא, הם נתקלו בכמה שבטים בודדים שחיו שם, לא יותר מ-2,000 איש. ואכן, האי לא היה יכול להכיל באותה תקופה הרבה יותר מכך, היות שלא היו עליו עצים כלל ולכן גם לא ציפורים, ובאופן כללי היו מעט מאוד משאבים שאפשרו מחיה.

למרות זאת, על האי היו שרידים של תרבות מפוארת שכללו, בין היתר, פסלים עצומים, אשר חלקם מגיעים לגבהים של עשרות מטרים.

במשך שנים רבות הייתה זו תעלומה כיצד הצליחה ציביליזציה כה

מפותחת להתקיים באיים חרבים אלו? בהדרגה הצליחו הארכאולוגים והאנתרופולוגים לפענח מה קרה. לא תמיד היו אלה איים חרבים ללא עצים, שהרי בעבר היו עצים רבים, אדמה פורייה, בעלי חיים וציפורים – אבל אותה תרבות, שאותם שבטים פזורים היו שרידיה, ניצלה את כל משאבי האי עד תום, וגוועה ברעב. ממש כך.

אם כן, מדוע הם לא בנו ספינות ונמלטו מהמקום כאשר הבינו את חומרת המצב? הסיבה לכך היא שמקום היישוב הקרוב ביותר נמצא כ-2,600 ק"מ משם, מרחק שלא היה אפשר לצלוח עם ספינות קאנו פשוטות. אם כן, מדוע הם לא בנו ספינות כאשר עוד היו משאבים מספקים לכך על האי? ובכן, ככל הנראה הם היו עסוקים מדי בעצמם ובמלחמות הפנימיות שלהם, עד שהיה מאוחר מדי.

הסיפור הזה מהדהד בנו בגלל הדמיון שלו, בקנה מידה גלובלי, למצב שאנו נמצאים בו היום. גם כדור הארץ מבודד ביותר, ואין לנו המשאבים הדרושים כדי לבנות ספינות שייקחו אותנו למקום אחר. לרבים מאיתנו נראה הרבה פעמים שאנו עסוקים מדי בבעיות הפנימיות שלנו, וכאשר נתעורר למציאות של מצבנו כבר יהיה מאוחר מכדי לעשות דבר-מה, וכך גם הציביליזציה שלנו תקרוס...

האם זו סיבה מספקת כדי לעשות דברים אחרת? כדי שנדאג לסביבתנו ונבנה חברה בת-קיימא? מבחינה הגיונית – כן. הרי אם לא נעשה זאת, במוקדם או במאוחר נשלם את המחיר, אבל הניסיון של איי הפסחא

... מצפן שאינו מושפע משכר או מעונש, אלא מזיהוי עמוק ומלא אהבה של משמעות החיים ותפקידנו בתוכם.

ושל ציביליזציות רבות אחרות מראה שזה לא מספיק.

האיום לכליה עתידית איננו מנוע חזק מספיק על-מנת לעשות שינוי, אלא אם כן רואים את האסון מתקרב בצורה שאי אפשר להתעלם ממנה, ואז בדרך כלל כבר מאוחר מדי.

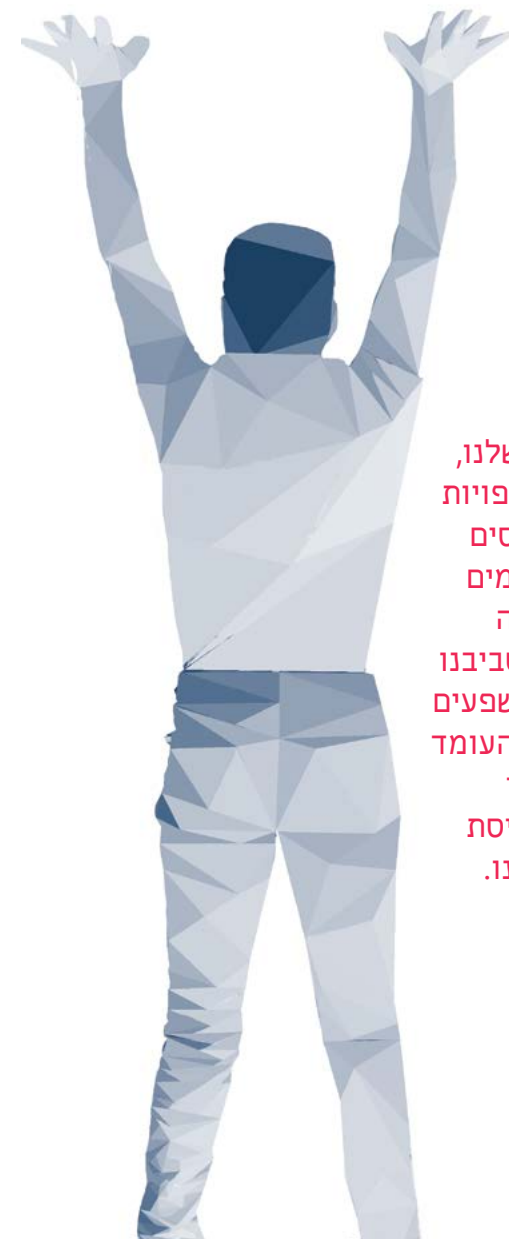
אבל האם האיום בכליה עתידית של עצמנו הוא המניע היחיד שיש לנו כדי לפעול?

בספר "שמעאל" של דניאל קווין, המחבר מתאר את מיתוס הבריאה של המאה ה-20. הוא מציין שלכל תרבות יש מיתוס הבריאה שלה, ובכך איננו יוצאים מן הכלל. את מיתוס הבריאה כל ילד מכיר ויודע לדקלם. אנו סופגים אותו מהתרבות שלנו, ואיננו יכולים לזכור מתי בדיוק למדנו אותו כי שמענו כל כך הרבה גרסאות שלו. כל תרבות האמינה כי מיתוס הבריאה שלה הוא אמיתי ומתאר בצורה נכונה את התהליכים של בריאת העולם והאדם.

מהו, אפוא, מיתוס הבריאה של המאה ה-20, שואל המחבר? אתם יודעים?

ובכן, כולנו מכירים אותו – מפץ גדול, אקראיות, התגבשות של אטומים למולקולות ולחלבונים פשוטים ואז מורכבים יותר, חיידקים, צמחים, בעלי חיים ואנחנו. החזק שורד, נכון?

אולי תאמרו שהפעם זה שונה, שזה מדעי, מוכח... ייתכן. אבל זה לא משנה את ההיבט המיתי וההשלכות שלו על תפיסת העולם שלנו וכיצד אנו פועלים.

הבחירות שלנו,
סדרי העדיפויות
שלנו והיחסים
שאנו מקיימים
עם הסביבה
והאנשים סביבנו
- כולם מושפעים
מהמיתוס העומד
לנגד עינינו
בבסיס תפיסת
העולם שלנו.

הפעולה, אך אל תיקשר גם לאי העשייה". (בהגוודגיטה, פסוק מ"ז)

מובאת כאן תפיסה אחרת לחלוטין לגבי הדבר שצריך להניע את האדם. לפעול לכיוון של הטוב והנכון משמעו לפעול מתוך מנוע פנימי המכוון לקראת אמת. זהו מצפן שאינו מושפע משכר או מעונש, אלא מזיהוי עמוק ומלא אהבה של משמעות החיים ותפקידנו בתוכם. על הדרך לגלות אותם ולחיות אותם נכתבו עוד מיתוסים רבים שמהם אפשר ללמוד.

עם איזה מיתוס אנו מזדהים? מה מניע אותנו לפעול ביום-יום? אין אלו שאלות פילוסופיות במובן האינטלקטואלי בלבד, שהרי יש להן השלכות מעשיות מרחיקות-לכת על האופן שבו אנו בוחרים לחיות את חיינו. הבחירות שלנו, סדרי העדיפויות שלנו והיחסים שאנו מקיימים עם הסביבה והאנשים סביבנו – כולם מושפעים מהמיתוס העומד לנגד עינינו בבסיס תפיסת העולם שלנו. אז מה עדיף? שאנו נבחר אותו או שהוא יעצפע להכרתנו, רק בגלל שהיום, במקרה בתקופה שבה אנו חיים, זה המיתוס המקובל? ■

המיתוס מבטא פרדיגמה מנטלית המשפיעה עמוקות על חיינו בכל הרבדים. אם חוקי הטבע חסרי פניות ומאדירים רק את החזק, ללא כל התחשבות באתיקה, באסתטיקה, בהרמוניה וכדומה – מדוע שאפעל אחרת? הלא זה הטבע שלי, ובהתאם אליו אני פועל. כאשר אני דורס, דורך, הורס – אני עושה זאת כדי לבטא את הכוח שלי, בהתאם לחוקי הטבע המפעמים בי ותו לא. מדוע שארגיש אשם? מדוע שאפעל אחרת? זה פשוט מי שאני.

ברצוני להציע פרדיגמה אחרת, חוק אחר ותפיסה אחרת לגבי מיהו האדם, שגם היא מלווה אותנו משחר ההיסטוריה שלנו. במקומות שונים ביטאו מורי רוח ודתות שונות בצורה אחרת את הדברים, אבל במקרים רבים נמצא שבסיס העניין דומה. כמו דרכים שונות לספר את אותו מיתוס. הפרטים משתנים, אבל המהות נשארת זהה – אבל זה כבר נושא למאמר אחר...

הרמב"ם אומר כך:
"הַעֲבֹד מֵאֱהָבָה, עֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת וְהוֹלֵךְ בְּנִתְיבוֹת הַחֶכְמָה – לֹא מִפְּנֵי דָבָר בָּעוֹלָם, לֹא מִפְּנֵי יִרְאַת הָרָעָה, וְלֹא כְּדֵי לִירֵשׁ הַשְׁוֹבָה; אֲלֵא עוֹשֶׂה הָאֱמֶת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֱמֶת; וְסוֹף הַשְׁוֹבָה לְבֹא בְּכָלֵל".
(משנה תורה, הלכות תשובה, י', ג')

בהגוודגיטה, אחד הכתבים ההינדים החשובים, מסופר המיתוס של הלוחם ארגו'נה, שם נכתב:
"זכותך לפעולה, אך אל תפעל למען פירותיה, אל תחיה למען פירות

מי האיש? | אנטון צ'כוב אביר ההמונים

צחי גליק
איור: מירב אגסי

כמה קל זה דוקטור,
להיות פילוסוף על הנייר,
וכמה קשה להיות כזה
בתיים האמיתיים.
צ'כוב "השחף"

אנטון צ'כוב (נולד ברוסיה בשנת 1860 ומת ב-1904) הוא אחד המחזאים החשובים בזמנים המודרניים. צ'כוב, אשר שימש כרופא במקצועו, לא כתב על מלכים, שליטים או לוחמים גדולים; הוא כתב על אנשים רגילים הנלחמים בנושאים עכשוויים, שכולנו מזהים בחיינו האישיים שלנו, כגון הגשמה עצמית מול חיים מבוזבזים, אהבה לעומת בדידות, פעולה נגד חוסר תקווה.

במיומנות רבה ובאהבה גדולה, צ'כוב אינו שופט את דמויותיו, אלא מלווה אותן בחיפושן אחר אושר וסיפוק עצמי. כמו רופא, שבודק את מטופליו באהבה, צ'כוב חושף את הגאווה, את הפחד, את ההירות ואת חוסר הביטחון אשר מונעים מדמויותיו למצוא את אושרן הפנימי.

הוא מזמין את הקוראים של ספריו והצופים של מחזותיו, לחפש בחייהם את אותן "מחלות", משום שרק כאשר יבחינו בהן יהיה אפשר לרפא אותן.

צ'כוב מעמיד את האנושיות לפני הכול. הוא אוהב בני אדם ומאמין בהם, גם כאשר, בכאב, הוא מתאר חלקים קשים ומעוררי רחמים שלהם.

יש קשר חזק בין יופי ואמת. צ'כוב נחשב למחזאי גדול, משום שהוא חושף את האמת של הטבע האנושי אל מול עינינו. האישיות יכולה לסבול מכך, אבל האמת מנקה את הנשמה ומרוממת את הרוח.

צ'כוב כתב קומדיות לא רק לשם שעשוע; הוא כתב כדי לאפשר לנו לראות את עצמנו כפי שאנו באמת. הוא מאפשר לנו להתבונן, עם עין אחת

צוחקת ועין אחת בוכה, באשליות השקריות שבונות את חיינו.

חכמים לימדו אותנו שצריך לצחוק על המסכות של אישיותנו, וצ'כוב נותן לנו הזדמנות לעשות בדיוק את זה.

הוא כתב מחזות כמו "השחף", "דוד ואניה", "גן הדובדבנים", "שלוש אחיות" ועוד סיפורים קצרים רבים. בכל אלה הוא מתאר באופן אנושי ורגיש מאוד את השאיפה של בני אנוש לברוח מהבינוניות ולמלא את ייעודם האמיתי.

הדמויות שלו חולמות ולוחמות ונופלות, כי הן אינן מסוגלות לראות את שגיאותיהן ופגמיהן. הן סובלות, כפי שכתוב בטקסט הטיבטי "קול הדממה", בלי לדעת מדוע הן סובלות. מפתיע שאיננו כועסים על דמויותיו, אלא רק חשים כלפיהן חמלה. אנו רוצים לחבק אותן, לעטוף אותן באהבתנו, להראות להן את האמת ולהקל על כאבן. אנו צריכים לעשות כך לא רק עם אותן דמויות, אלא גם עם אישיותנו שלנו. רק באמצעות אהבה וחמלה אפשר לרפא את הבערות. זהו המרשם שהרופא הטוב צ'כוב רושם לנו בכתביו. זוהי תרופה שעוזרת לנו להתבונן באופן שונה על שיגיונותיה של האישיות שלנו, תרופה שתמנע מאתנו לקחת אותה ברצינות רבה מדי ולהתחיל לשלוט בה.

אם נקרא את כתביו של צ'כוב לעומק, נוכל לשמוע את מלמול דמויותיו בין השורות: הפסק לרחם על עצמך, צחק על פגמך, ואל תסתפק בחלום על חיים טובים יותר. פעל באומץ, התעמת עם האתגר ושנה את חייך. ■

פירוט הנושאים הנלמדים בקורס "פילוסופיה כדרך חיים"

9. צורות ממשל שונות
מהמלך – כהן ועד לאנרכיה, הצורות השונות
לארגון המדינה והחברה המסורתית מול החברה
המודרנית. לידתה של הדמוקרטיה ביוון העתיקה
ומאפייניה הפילוסופיים.

10. הדרך למסתורין
התפקידים המסורתיים בחברות עתיקות – ילדות,
בגרות וזקנה. הדרך למסתורין: חניכות שבטית,
מיסטית ומאגית. המסתורין כהליך חינוך שלם.

11. דיאלוג פילוסופי
דיאלוג בנוסח יוון העתיקה, והתנסות משותפת
ב"קרמה יוגה", שילוב של "תורת העין והלב".

12. כשמיתולוגיה והיסטוריה נפגשות
ההיסטוריה כזיכרון העבר והמיתולוגיה ככלי
המעניק לה משמעות וכיוון.

13. הסוד של הסמלים
הסמלים מאפשרים את הקשר לרעיונות מופשטים.
דוגמא: עץ החיים בקבלה, הנו עץ של סמלים
המבטאים רמות שונות באדם וביקום. באמצעותו
ניתן ללמוד על תהליך הבריאה של האדם והעולם.

14. גלגל החיים
היוגות ההודיות, המעבר לעידן הדלי, האם הוא
יוביל לרנסאנס רוחני? מה ניתן לצפות מה"עידן
החדש", ומה הוא לא יהיה.

15. ניצוץ התודעה באדם
מהו האדם באמת – המיתוס של פרומתאוס
ומשמעותו. מהו העתיד האנושי?

16. סיכום – איפה אנו ולאן ממשיכים?
סיכום הרעיונות המרכזיים והצצה אל לימודי
ההמשך, המציעים את הצעד הבא לשינוי.

במהלך הקורס יתקיים מפגש של שיחות אישיות
עם המשתתפים וסמינר תרגילים חוויתי.

הרצאות מבוא בבניסה חופשית!

פרטים על הקורס באתר: www.newacropolis.org.il

1. דע את עצמך

רמות ההכרה הקיימות באדם, על פי מורשת המזרח
והמערב. מה זמני ומה נצחי בתוכנו?

2. קארמה יוגה – המעשה הנכון

הדרך להשגת החופש לפי ה"בהגודגיטה" – ספר
החוכמה של הודו העתיקה וסיפורו המופלא של
ארג'ונה הלוחם. גלגולי נשמות, דהרמה, קארמה,
הצורך לזהות את המעשה הנכון והדרך להגשמתו.

3. בודהה והדרך לשחרור עצמי

ה"דהאמאאדה" – תורתו של בודהה והאפשרות
המעשית להבחין בין מציאות לאשליה, ולהשתחרר
מהסבל.

4. לשמוע את "קול הדממה"

"קול הדממה" – ההוראות לצועדים בדרך על פי
הבודהיזם הטיבטי. כיצד להתכונן למסע רוחני
ולהתגבר על המכשולים הניצבים בדרך.

5. כלים לחיים – היום כמו בעולם העתיק

המושג "סדר" על פי כתביו של קונפוציוס.
הערך העליון וה"מעלה", כאמצעים להשגת האושר
על פי אריסטו. "מעאת" – מושג ה"צדק" ממצרים
העתיקה, כיצד לממש את הפוטנציאל ולהשפיע על
העולם.

6. האמן, המאוהב והפילוסוף – מי אתה?

שלוש הדרכים להתפתחות על פי פלוטינוס
והתנועה הכפולה של הנשמה. מושג האחריות
האינדיבידואלית בפילוסופיה של הסטואיקנים.

7. האור בקצה המערה

היציאה מחושך לאור ומבערות לחכמה, על-פי
מיתוס המערה של אפלטון. מיהו פילוסוף, מיהו
פוליטיקאי? מה תפקידם כיום?

8. צדק חברתי

הפוליטיקה כמדע העוסק בביטוי האתיקה בחברה.
תפיסת הצדק והחינוך של אפלטון והמחלוקת בינו
לבין אריסטו. מורשתו של פיתגורס – בית הספר
האחרון למסתורין במערב.

באתי לגלות באתי לשנות באתי להיות

**קורס מבוא 16 מפגשים מרתקים
של חכמה מעשית ממזרח ומערב**

מועדי פתיחת קורס "פילוסופיה כדרך חיים" בסניפים:

כפ"ס	יום א'	15/1/17
	יום ב'	6/3/17
חיפה	יום א'	19/2/17
תל אביב	יום ד'	21/12/16
	יום ב'	20/2/17
ירושלים	יום ב'	12/12/16
	יום ג'	28/2/17
ראשל"צ	יום א'	12/2/17
	יום ג'	22/11/16
באר שבע	יום ב'	20/2/17
כרמיאל	יום ד'	22/2/17

*** כל ההרצאות מתקיימות בשעה 20:00**

* כשבועיים לפני פתיחת הקורס מתקיימות הרצאות מבוא בבניסה חופשית. לפרטים פנו לסניף הקרוב אליכם.

חכם ויודע נפגשים בבר...

יונון פיאמנטה
איור: ליה שוורץ

מי יהיה הזוכה הגדול במרוץ החיים? זה שידע לשלוף
ברגע את התשובה הנכונה לשאלה? או בעל המידה
הטובה שיפעל בעולם מתוך ידיעתה?

שלושה פירושים:
א. "חינוך: הקניית הרגלים, דרכי
חשיבה והתנהגות; פיתוח המידות,
האופי והכשרים הרוחניים של
החניכים בהתאם למטרה אידאלית
מסוימת (להבדיל מ"הוראה",
שעיקרה הקניית ידיעות והשכלה).

חינוך אינו מסתכם רק בהוראה,
העברת מידע תיאורטי, נתונים,
עובדות ופרטים – אלא תפקידו
להקנות ידע מעשי לחיים, להטמיע
בתלמידים תחושה ברורה של איך ראוי
לפעול בעולם. המחנך רואה לנגד עיניו
מטרה אידאלית מסוימת, שלאורה
הוא מחנך את תלמידיו, מלמד אותם
מידות טובות, שתאפשרנה להם להיות
אנשים מועילים בחברה בה הם חיים.
זהו ידע משמעותי, העוזר לנו לראות
את הטוב ביותר שבנו, את המקומות
בהם אנו יכולים לגדול ולהתפתח,
ומעניק כלים מעשיים כיצד אפשר

שעת ערב. אנו שבים
מהעבודה, מתיישבים מול
המסך, וצופים בתוכנית
טריוויה. הפרס: מיליון
שקלים! המנחה הכריזמטי
שואל את המתמודדת
שאלות בדרכה אל המיליון.
עם כל תשובה נכונה, עוד
כסף נוחת בקופה – ואנו
חושבים לעצמנו: "איזו
אישה חכמה! מדהים,
היא יודעת הכול!" אך,
האם מדובר באמת
בחכמה?

העניין הוא, שבחברה
שלנו חל בלבול מהותי בין
חכמה להשכלה. נפנה אל המונח
"חינוך" ונעזר בו כדי לפזר את
ערפל הבלבול בין ידע, מידע, חכמה
והשכלה.
במילון אבן-שושן, למונח "חינוך"

המחנך רואה
לנגד עיניו
מטרה אידאלית
מסוימת,
שלאורה
הוא מחנך
את תלמידיו,
מלמד אותם
מידות טובות,
שתאפשרנה להם
להיות אנשים
מועילים בחברה
בה הם חיים.

להתקדם ולהשתפר. כמה שונה פירוש זה מהחינוך המקובל בימינו, שעיקרו שינון נתונים, תאריכים, נוסחאות וטבלאות!

ב. "אימון, הרגלה מדורגת בדבר מה."

חינוך הוא גם הבנייה של הרגלים, המחנך מאמן את תלמידיו לבצע דבר-מה הדורש אימון וחזרה עד הטמעתו. כאן אנו לוקחים את הידע שקיבלנו בסעיף א' (שאינו מידע תיאורטי, אלא ידע ערכי, פיתוח מידות וכישורי חיים נכונים) והופכים אותו באמצעות אימון, חזרה ותרגול לתכונות פנימיות, ידע חי. למשל: מרגע שאדם כבש את מעלת הנדיבות, לאחר תרגול ממושך, ששבר את הרגליו האנוכיים, הוא אינו צריך לדבר על נדיבותו, הוא הפך לאדם נדיב, דוגמא חיה לנדיבות. האימון וההרגלה המדורגת מאפשרים להתנסות באותם כשרים רוחניים, להיכשל ולנסות שוב ושוב, עד שנצליח להופכם לשלנו, כדרך-חיים.

ג. "חנוכה, טקס לציון מנוי, הופעת בכורה וכדומה."

הפירוש השלישי והמפתיע מכולם, מתאר את החינוך לא רק כהליך המוביל את התלמיד אל המטרה החינוכית, אלא גם את התוצאה הסופית. מוכר הביטוי "חנוכת בית", כאשר אנו חונכים בית, אנו מציינים רגע מיוחד שבו, לאחר עבודה ארוכה של תכנון, שיפוז, צביעה, ריהוט ועוד – הבית עובר ממצב של בית בהקמה לבית הראוי למגורים. חינוך אם כך, הוא גם היכולת להעביר אדם שהיה

במצב פנימי אחד, למצב פנימי אחר. לאחר שהתלמיד קיבל ידע משמעותי וערכי, ולאחר שהתאמן והרגיל עצמו להפוך להיות הדבר עצמו, מתוך התנסות – מגיע השלב בו החינוך הוטמע בו והוא אינו אותו אדם שהיה קודם לכן. הידע שקיבל בתחילה הפך מתאוריה לפרקטיקה, מידע לדרך-חיים, ההשכלה תורגמה לחכמה.

במסכת אבות (ד, א) אנו נשאלים: "איזהו חכם?" ונענים: "הלומד מכל אדם". חכם אפוא אינו האדם היודע יותר מכולם, המסוגל לסנוור את חבריו בידיעותיו המרשימות ומטיח בפניהם את "כל האמת בפרצוף", אלא מי שיודע את עצמו, ומבין שאינו מושלם, ולא יודע-כל, ותמיד שמח ללמוד בענווה דבר חדש מכל אדם. אין מדובר במישהו ש"האמת אצלו בכיס" והוא תמיד צודק, החכם מצוי במצב של קבלה ופתיחות לעולם ולאנשים סביבו.

כזה אדם היה סוקרטס. ידידו הגיע יום אחד אל האורקל בדלפי, והאל אפולו אישר בפניו שאין ביוון כולה אדם חכם מסוקרטס. כששמע סוקרטס את תשובת אפולו, אמר בלבו: מה הכוונה? הלא ככל הידוע לי, אינני חכם בצורה יוצאת דופן, אך האל ודאי אינו משקר... לאחר היסוסים החליט לצאת במסע לאיתור חכמי תקופתו: מדינאים, משוררים, מחזאים, שכולם נחשבו חכמים בעיני הציבור – ומעל הכול בעיני עצמם... ואולם לאחר שיחה, גילה שלמעשה אינם יודעים לעומקם של דברים את מה שהתיימרו להתמחות בו. סוקרטס הסיק, שאמנם

צדק אפולו; נדמה שגם הוא וגם בן שיחו לא ידעו דבר-מה, רק שה"חכם" האמין שהוא יודע, בעוד שסוקרטס הסכים להכיר בבורותו, ואף היה פתוח ללמוד דבר חדש.

קיים הבדל תהומי בין ידע לבין מידע, בין חכמה להשכלה. אדם יכול לקרוא את כל הספרים הנוגעים לנגינה בכינור, להאזין לכל הקלטה של יהודי מנוחין ולצפות שעות בכנרים ביו-טיוב! עד שלא ייקח כינור ויתנסה במו ידיו בנגינה – כל השכלה, רחבה ככל שתהיה, לא תהיה זהה לחכמת הנגינה, הנרכשת רק מתוך חינוך: הקניית הרגל נכון, תרגול עד הטמעה וחנוכה של המצב המוגמר – לדעת לנגן בכינור.

מדוע אם כך אנו כה מסנוורים מאנשים ש"יודעים הרבה"? העלו בדמיונכם אדם, שכל מאמציו מוקדשים לצבירת רכוש; מבוקר ועד ערב מעייניו מרוכזים ברכישת עוד דירה ומכונית, רהיטים ומוצרים. האם יש בלבנו הערכה מיוחדת אליו – רק משום שצבר רכוש רב? כסף ורכוש אינם מילים גסות, נפלא שיש לאדם אמצעים שיעזרו לכלכל אותו, אבל אין סיבה מיוחדת לראות אדם רב-נכסים נעלה על מישהו אחר, שמצבו הכלכלי עגום. העודף הפיזי במקרה הזה, אינו מעלה או מוריד את ערך האדם, שגם עם רכושו הרב ימשיך להיות ככל אדם אחר.

כעת העלו בדמיונכם אדם, שכל מאמציו מוקדשים לצבירת מידע; מבוקר ועד ערב הוא שוקד על לימודיו, והוא מעיין שופע של ידיעות, אזכורים וציטוטים. האם נעריכו

"רוקן עצמך
תחילה מכל
חשיבות
עצמית הנובעת
מידעותיך
ופנה אל הנושא
בעיניים חדשות."

יותר מאשר אדם פשוט, שפיו ולבו שווים, השופע טוב-לב וסבלנות, אך שלא זכה להשכלה? השכלה היא דבר נפלא, באמת. היכולת האנושית לצבור ידיעות, פרטים ונתונים, לנתחם ולשקול את המציאות דרך פריזמות שונות היא חלק נכבד ממה שעושה אותנו אנושיים. אך האם אדם משכיל טוב יותר מאחרים? האם עצם ההשכלה גורמת לאדם להיות נעלה על אחרים, או שעלינו לבחור פרמטר אחר לבחינת ערכו של אדם?

משל מספר על פרופסור שנפגש עם חכם-זן, כדי להתייעץ עמו בבתיבת ספר. החכם הציע לפרופסור תה, ובעודו מוזג אל הספל, מזג עד שהתה החל לגלוש לכל עבר. לפליאתו של הפרופסור אמר החכם: "כשם שלא נוכל למזוג נוזל אל ספל מלא, לא נוכל לשפוך ידע אל מוח מלא; רוקן עצמך תחילה מכל חשיבות עצמית הנובעת מידעותיך ופנה אל הנושא בעיניים חדשות."

החכמה היא דברים רבים; היא היכולת להבחין בין עיקר לתפל, בין אמת לשקר, מציאות ואשליה. היא היכולת להכיר בענווה שאיננו יודעי-כל ושתמיד ישנו משהו חדש ללמוד. החכמה היא דרך חיים, מעיין נובע של ניסיון הנרכש מתוך התנסות וחוויה, המועבר הלאה בנדיבות באמצעות דוגמא אישית. החכמה אינה תלויה בידיעת נתונים וידיעות, אלא נובעת מלב פתוח, צמא אותנטי לידע, סקרנות בריאה, יכולת חקירה פנימית וחיצונית, ואהבה גדולה לעולם בו אנו חיים, ולאנשים הממלאים אותו. ■

ברגע כלשהו
עלה שוב
הקברניט והודיע
שהייתה מתקפת
טרור על ניו יורק.

The twins
have leveled
הוא אמר. איזה
משפט קצר
ומדהים. בו-
זמנית חוויתי
את האסתטיקה
שלו ואת חוסר
היכולת לקלוט
אותו.

היום שבו פצעו את ניו יורק

ביום שבו נפלו מגדלי התאומים בניו יורק, נפקחו עיניים רבות למציאות חדשה ואחרת. לצד תחושות של כאב, כאוס וחוסר אונים, פגשתי שם ברגע הזה אנשים שהפגינו אחווה פשוטה ויעילה, שפעלו כיד אחת המכוונת להיטיב עם כל אדם באשר הוא. כזו רציתי להיות!

ענת סלע
איור: ליה שורץ

לשירותים במהלך כל הטיסה. כפי שניתן להבין הוא נראה לי חשוד בכל קנה מידה, והרצתי בראש ניחושים מאיפה הוא יכול להיות.

לקראת נחיתה, בעוד המטוס מנמיך מעל ניו יורק, חילקו הדיילים את טופס הרישום שצריכים למלא מי שאינם אזרחי ארצות הברית בעת הכניסה. הבחור שלידי לא מילא את הטופס.

בשניגש הדייל לאסוף את הטופס,

ללאונרד כהן יש שיר שנקרא On that day, שמדבר על "היום שבו פצעו את ניו יורק".

הייתי בדרכי לשם ביום הזה, 11.9.2001, בטיסה שיצאה מהארץ ועצרה לחניית ביניים בפרנקפורט. בפרנקפורט עלה לטיסה בחור גדל-ממדים ובעל חזות "אחרת", וישב לידי. לא יכולתי לזהות מהיכן הוא, והוא לא תקשר ולא יצר קשר עין. כשהדיילים הגישו ארוחות, הוא לא לקח אפילו מים. הוא גם לא קם

הוא פצה פיו לראשונה ואמר: "אני פליט עיראקי". מסתבר שהוא וחברים נוספים, ובהם משפחה צעירה עם שלושה ילדים, קיבלו מארגון הומניטרי הזדמנות חד-פעמית, ברטיס טיסה חד-כיוונית, והם הגיעו לטיסה זו עם בגדיהם שעל גופם ושקית ניילון ובה מעט חפצים אישיים.

חייבתי אליו וניסיתי לקשור שיחה באמצעים לשוניים מוגבלים ביותר. הבחור שמח לשתף. הם חצו את הגבול לירדן בדרך לא דרך, לאחר שנכלאו

ועונו בעיראק. הם קיבלו הזדמנות יחידה ומיוחדת, והם בדרכם לשיקגו, מקום שבו יש פליטים יוצאי עיראק, ובקרבם הם מקווים להיקלט.

אך כאמור, ההזדמנות המיוחדת שלהם הצטלבה בתאריך מיוחד, המכונה באנגלית 911, (מספר חירום, המקביל אצלנו ל-100).

המטוס הנמך וכבר ניתן היה לחוש את הלחץ באוזניים, כאשר לפתע התרומם שוב, רטט מעלה ומטה ופנה כלעומת שבא. לרגע חשבתי שאולי טרם התקבל אישור נחיתה, אך המטוס המשיך להתרומם ולנסוע בכיוון ההפוך ליעד ובמהלך לא רגוע. כעבור עוד כמה רגעים שמענו את הקברניט מודיע: "נוסעים יקרים, המרחב האווירי של ארצות הברית נסגר לתנועה, והטיסה מוסבת לגנדר ניו-פאונדלנד. פרטים נוספים נמסור בהמשך".

המידע הכה אותנו בשוק. הפליט העיראקי הביט בי וניסיתי לשתף אותו ללא מילים במידע הבלתי נתפס. כשעבר לידי הדייל שאלתי אותו האם נאמר שכל המרחב האווירי של כל ארצות הברית סגור? או שמא רק החוף המזרחי? כי במקרה כזה יכולתי לחשוב על סופה מתקרבת. הדייל אישר, כל המרחב כולו.

המחשבה הבאה הייתה – מלחמה? עם מי? למה? ואנו, הישראלים שמורגלים לקבל מיד את כל המידע, מילולית וויזואלית, בחזרתיות ובכל אמצעי התקשורת, נותרנו בעמימות בלתי אפשרית. ברגע כלשהו עלה שוב הקברניט והודיע שהייתה

מתקפת טרור על ניו יורק. The twins have leveled איזה משפט קצר ומדהים. בו-זמנית חוויתי את האסתטיקה שלו ואת חוסר היכולת לקלוט אותו. הפליט רצה מידע, וכל מה שיכולתי לומר היה "מוחאראבין...". הוא לא היה צריך יותר מזה ופניו נפלו.

כעבור עוד שעה נחתנו בגנדר ניופאונדלנד, ואני כותבת הפעם כדי לספר במיוחד על נדיבות לבם של התושבים. גנדר היא עיירה קנדית רחוקה ונידחת שבימי מלחמת בעולם השנייה שימשה בסיס חשוב לתדלוק מטוסים. בשנות ה-50 של המאה הקודמת הייתה לתחנת תדלוק לטיסות טרנס-אטלנטיות, ונמל התעופה שלה היה מהחשובים באותה תקופה. כבר מזה עשרות שנים שאין לו אותה החשיבות. עיירה קטנה זו קלטה ב-11 בספטמבר למעלה מ-6,600 נוסעים ואנשי צוות, מספר השווה לשני שליש מאוכלוסייתה באותה עת.

לאחר הנחיתה נשארנו על המטוס עוד שעות אחדות, עד שירד הלילה וכנראה הוחלט שיש להכיר בכך שהטיסה הגיעה לסיומה, גם אם לא הגיעה ליעדה. כשדלתות המטוס נפתחו הייתה העיירה כולה מוכנה למבצע הענק הזה שאפילו שם כבר היה לו, Operation Yellow Ribbon – קליטת אלפי "פליטים" באופן מעורר השראה.

לכל אחד מהמקומיים הייתה תגית הנושאת את שמו, וכל אחד הציג את עצמו קודם כול בשמו ובתפקידו. כמו-כן, נראה היה שכל אחד מבעלי

התפקידים יודע ומכיר את התכנית כולה. מוסדות החינוך הושבתו והפכו לאכסניות, בעוד שהמלון היחיד קלט את כל צוותי האוויר. האוטובוסים הצהובים של בתי הספר הסיעו את כולנו אל אולם קבלת הנוסעים הקטן, ולאחר שנכנסנו רשמית לקנדה חיכו לנו דוכנים לכל אורך הטרמינל. כל בעלי העסקים המקומיים היו שם עם מרכולתם. הם חילקו קודם כול שקיות ניילון, כדי שיהיה נוח לקחת, ואז כל פריט מזון אפשרי, משחות שיניים וציוד היגייני אחר.

חמישה לילות ישנתי באולם הספורט של הקולג' המקומי, ובו נפרשו 400 אלונקות מוגבהות, שעליהן כריות חדשות עטופות בניילון ושמיכות צבאיות.

כל משרדי מוסדות החינוך נפתחו ואיפשרו לכולנו להתקשר הביתה, לכל מקום בעולם ללא תשלום. כל התושבים, גדולים וקטנים, בישלו, אפו, הגישו ופינו מאכלים במשך כל ימי שהותנו שם, כולל מזונות מיוחדים לסוכרתיים, ללא גלוקן וכדומה. מדי בוקר הם הופיעו במכוניותיהם והציעו לקחת אותנו לסוירים באזור, או להוריד אותנו במרכז הקניות או על שפת האגם ולבוא לקחת אותנו חזרה בשעה שנרצה.

נדיבותם הבלתי נשכחת ראויה לכל שבח. הם ראו בנו את אחיהם. זה היה רגע של אמת שהם התרוממו אליו במלוא הדרם, כאילו כל חייהם רק התכוונו אליו, ברמה הרעיונית וברמה הטכנית.

כאשר סוף-סוף נפתחו הגבולות

ונערכנו לפרידה מאנשי העיירה ומהנוסעים האחרים, פגשתי שוב את חבורת הפליטים. "מה את אומרת?", שאל אותי אחד מהם, "קיבלנו הזדמנות חד-פעמית להיכנס לארצות הברית, אבל האם זה זמן טוב לפליטים מעיראק להיכנס עכשיו? איך יתייחסו אלינו? הציעו לנו גם להישאר כאן בקנדה...". ככל הידוע לי הם בחרו להישאר בקנדה, שכבר עברה את מבחן הקליטה הראשון.

ובאשר לי? אומר את האמת, בעוד הנוסעים שלצידי היו מוטרדים מהיעדר חפציהם האישיים (שהרי ירדנו מהטיסה ללא המזוודות), הייתי אחוזה בתחושה אפוקליפטית שהעגלה הוסתה ממסלולה, ומי יודע אם תעלה חזרה על המסלול.

הייתי לבד, ללא משפחתי, וחשבתי על כל אותן פעמים שבהן אנשים נעו בחופשיות ופתאום נחסם בפניהם הגבול באופן שרירותי. מישוה נסע לבקר קרובים בלבנון או בירדן, או בגרמניה, ונשאר לכוד... בתוך זה, התבוננתי על האור שקרן מהאנשים הטובים ההם, על לבם הפתוח, על נדיבותם, שהייתה מעוגנת היטב ביעילות, וידעתי שאני רוצה להיות יותר ממה שהייתי באותו זמן, פתוחה יותר, נדיבה יותר, ממומשת יותר כאדם.

חלפו עוד שנתיים מאז אותו יום שבו פצעו את ניו יורק עד שהגעתי לכאן. פגשתי את המיתוס, וכל השאר היסטוריה. ■

התבוננתי על האור שקרן מהאנשים הטובים ההם, על לבם הפתוח, על נדיבותם, שהייתה מעוגנת היטב ביעילות, וידעתי שאני רוצה להיות יותר ממה שהייתי באותו זמן, פתוחה יותר, נדיבה יותר, ממומשת יותר כאדם.

חג הסיגד - חלום של אחדות

תרבות

איתי בן שושן
צילומים:
רותי מנדיל חלבי
ענת סקילי

חג הסיגד - חלום של עליה לרגל, חזון של קדושה, חיבור קהילת יוצאי אתיופיה לנשגב ולשורשים של מעלה המבטאים אחדות. סיפורה האישי והמרתק של אדיסה המתמודדת עם מציאות אחרת, בניסיונה לברר את זהותה, ולחבר בין געגועים, מסורת, מורשת עתיקה, וחיי היומיום בישראל.

מהתכנסויות חגיגיות של קהילת יוצאי אתיופיה היהודים. גל של געגועים הציף אותה, למשפחתה המורחבת, לחבריה, לקהילה, למפגש העצמתי ולאווירה המיוחדת של חג הסיגד, חג ייחודי לקהילה זו.

הסיגד נחגג עוד באתיופיה, כחמישים יום לאחר יום הכיפורים, בכ"ט בחשוון,

אדיסה ירדה מן האוטובוס בתחנה הקרובה ביותר לטיילת ארמון הנציב בירושלים, ישרה את הקמטים במדי החאקי הצבאיים שלבשה ואת תג היחידה שהיתה כה גאה בו, ופסעה במהירות לכיוון הטיילת. לאוזניה הגיעו רעמי התיפוף המתכתי והקצבי המוכר, שהיה חלק בלתי נפרד

כיום של צום, של היטהרות ושל עלייה לרגל להר גבוה. אלו סימלו את הגעגועים והכמיהה לשוב לירושלים ולאחד בין העם והארץ, ואת הרצון לחדש את הברית בין העם והאל. במהלך החג עצמו, כשכל החוגגים ניצבו על ההר, הם קראו מתוך האזרית (ספר התורה) פרקים מספר שמות על מעמד הר סיני ומספרי עזרא ונחמיה על שיבת ציון. בארץ ממשיכים יוצאי אתיופיה היהודים לחוג אותו, כחלק מהמסורת וכסימן לאחדות העם והארץ.

בתוך ההתרגשות שמילאה אותה, נזכרה אֲדִיסָה כיצד שנה קודם לכן סירבו לשחרר אותה מיחידתה כדי להגיע לחג, למרות הפצרותיה והסבריה בדבר חשיבותו לקהילה וההזדמנות החד-שנתית לפגוש אנשים ומכרים רבים ולקיים במחיצתם את מצוות החג.

"לא שמעתי אף פעם על חג כזה", הפטיר אז המפקד שלה ביוהרה טבולה בבורות, "ואם אני לא שמעתי על זה, אז כנראה שזה לא חג חשוב כל כך". "לא ייאמן", חשבה אֲדִיסָה בלבה, "עד מתי נצטרך להיאבק על הדברים הכי בסיסיים וחשובים לעדה שלנו, ונזכה ליחס כל כך מזלזל ולחוסר הכרה בתרבות ובמסורת שלנו?". היא לא אמרה דבר למפקדה, רק החניקה את הבכי בעודה מוחה דמעה מזווית עינה מבלי שהבחין בכך, ונשבעה לעצמה שדבר מעין זה לא יחזור על עצמו בשנה הבאה.

בעודה מחישה את פסיעותיה, החלה בטנה של אֲדִיסָה לקרקר מרוב רעב,

עקב הצום שגזרה על עצמה כמנהג החג העתיק. מרבית בני גילה ומכריה ויתרו מזמן על הצום ביום הזה, ועבורם היה החג בעיקר הזדמנות למפגש חברתי-קהילתי. רובם היו פחות מחוברים למשמעותו המקורית ולמנהגים המסורתיים, שהיו חלק בלתי נפרד ממנו.

מרחוק ראתה אֲדִיסָה את השמשיות הצבעוניות פרושות מעל לראשיהם של חבורת הקסים (הכהנים) של העדה, שניצבו מאחורי שורה ארוכה של שולחנות, חלקם בעמידה וחלקם בישיבה. הם לבשו בגדים לבנים ועליהם עטו גלימות בצבעים שונים, וכן על ראשם חבשו כובע לבן הדומה לטורבן. הם ניצבו מול המיקרופונים ומפיהם התגלגלה, בבלייל מאורגן, תפילה בלתי מובנת בשפת הג'עז, המשמשת כיום לתפילות בלבד. ברקע נשמעו צלילים של כלי הקשה מתכתיים, וחלק מהתפילות נאמרו בשירה מתנגנת.

כשהתקרבה אֲדִיסָה מעט ופילסה את דרכה בין חבורות האנשים שהקיפו בחצי גורן את הקסים המתפללים, ראתה את שורות הנשים שעמדו ראשונות בחזית, כדי להתרכז בתפילות. היא נפעמה מעצמתן השקטה. הן עטו לגופן בגדים לבנים וצעופים לבנים על ראשן, ידיהן היו מושטות קדימה, לכיוון השמים, כאילו כיוונו את תחינתן לפתיחת שערי השמים בפני תפילתם של הקסים. מצחן המקומט הביע דאגה מהולה בריכוז, שהתחלפה לעתים בהבעה של הכרה תודה. מדי פעם

הסיגֵד נחגג
עוד באתיופיה,
כחמישים יום
לאחר יום
הכיפורים, בכ"ט
בחשוון, כיום
של צום, של
היטהרות ושל
עלייה לרגל להר
גבוה. אלו סימלו
את הגעגועים
והכמיהה לשוב
לארץ לישראל
ולאחד בין העם
והארץ, ואת
הרצון לחדש את
הברית בין העם
והאל

עסוקים בהיכרויות של קבוצות נוער חדשות וחלקם הכינו פעילויות לחלק שלאחר הצום, שכלל סדנאות היכרות של התרבות היהודית האתיופית ומעגלי שירה ותיפוף.

פתאום, בשולי קהל האלפים, זיהתה אֲדִיסָה את יצחק, אלמן מבוגר, שכן של הוריה, כשהוא יושב לבדו, שפוף, ונועץ מבט מיוסר בקרקע שלפניו. אֲדִיסָה התקרבה אליו בעדינות. "דוד

כרעה אחת הנשים על ברכיה, נגעה במצחה באדמה, נישקה אותה וקמה שוב על רגליה.

בשורות האחוריות היו מרוכזים רוב צעירי העדה, כשתשומת לבם נעה בין הקשבה חלקית לתפילות שלא הבינו, לבין שיחות חולין קטנות עם חבריהם, שאת חלקם לא פגשו זמן רב. קבוצות של נערים ונערות שהשתייכו לתנועות נוער התגודדו יחדיו. חלקם היו

עכשיו אנחנו
כאן, בישראל,
וכבר לא צריכים
לחלום להגיע
לארץ, אבל כן
רצינו לחלום
שתהיה אחדות
בין כולם, כבוד,
סובלנות. במקום
זה, אין כבוד
למסורת שלנו,
היא הולכת
ונעלמת, והילדים
שלנו לא מוצאים
את עצמם, לא
מרגישים שייכים
למה שהיה וגם
לא מרגישים
בבית בישראל.
זה חלום שנשבר.

יצחק, מה שלומך? זו אָדִיקָה, הבת של סלומון ורבקה". "כן, אני רואה, סוף-סוף משהו שאני מכיר", אמר חצי בעברית וחצי באמהרית.

"איפה כל המשפחה שלך, הילדים, הנכדים?" שאלה. "אף אחד לא כאן", ענה בעצב, "זה כבר לא חשוב להם, כאילו שהם לא חלק מהקהילה שלנו ומהמסורת שלה. שום דבר לא נראה כמו שהיה החלום שלנו, שם, באתיופיה". "למה, דוד יצחק, מה לא כמו שחלמתם?", שאלה. היא רצתה להניח עליו יד מנחמת, אבל נזכרה שזה לא כמו בצבא עם החבר'ה, כאן יש קודים אחרים לנגיעה כזו. יצחק התחיל לענות, אבל האמהרית שדיבר הייתה מעל ליכולתה של אָדִיקָה להבינה. פתאום נזכרה שאולי מְרִיטו נמצאת בקהל ותוכל לסייע לה להבין את יצחק. מְרִיטו הייתה בת דודתה של אָדִיקָה ומבוגרת ממנה במספר שנים. היא למדה אנתרופולוגיה והתמחתה ביהדות אתיופיה. במסגרת לימודיה למדה אמהרית ברמה גבוהה ושהתה מספר תקופות באתיופיה, שם חקרה את מנהגי הקהילה, חגיה, מאפייניה ותרבותה. "שנייה, דוד יצחק, רק רגע", הפטירה אָדִיקָה ומיהרה לשלוח הודעת טקסט לבת דודתה. "את כאן, בטיילת?", שאלה. "כן, איפה את?", ענתה מיידית מְרִיטו. "בואי בדחיפות ליד העץ הגבוה שמימין לעמוד התאורה, אני מחכה לך". בתוך שתי דקות הגיעה מְרִיטו והן התחבקו. "שלום, דוד יצחק, מה שלומך?", פנתה אליו מְרִיטו. "לא משהו", ענתה אָדִיקָה במקומו, "הוא מתוסכל מזה שהמשפחה שלו לא הגיעה,

והתחיל לספר לי על החלום שהיה להם באתיופיה, ועל המציאות השונה שפגשו כאן. לא הצלחתי להבין יותר מדי ממה שהתחיל לספר. אני צריכה את האמהרית שלך ואת הידע שלך". "ספר לי, דוד יצחק, ואני אתרגם את מה שאָדִיקָה לא תבין", אמרה מְרִיטו. יצחק, שכאילו חיכה להזדמנות לשפוך את אשר על לבו, החל במונולוג ארוך.

"במשך 2,500 שנה שמרנו בקפדנות את מה שציוותה התורה, ולא שינינו כלום. לא הוספנו ולא הורדנו דבר, וכל המצוות עברו מדור לדור. כל הקהילה, בלי יוצא מן הכלל, כיבדה את התורה, את המצוות, את המסורת, את המעמד של ההורים, של הזקנים. כל מה שהקסים אמרו או המליצו היה קודש. בחג הסיגֵד היו מגיעים לכפר שלנו כל היהודים מהכפרים הקטנים, וכולם היו טובלים בנהר לפני העלייה להר. כולם צמו, אף אחד לא חשב לא לצום. הנשים סחבו איתן אבנים על הגב אל ראש ההר, כדי לבטא את המסירות שלהן, ולמעלה הניחו את האבנים במעגל סביב הקֶסֶים. אחר כך היו מפזרות גרגרים של טֶף (סוג של דגן שגדל באתיופיה) על האדמה, כדי שהציפורים ייקחו אותם לשמים יחד עם התפילות. כולם, גם הילדים, הקשיבו לתפילות. כל מה שחלמנו עליו הוא שיום אחד נוכל להגיע לציון, ונתאחד עם כל עם ישראל. בדמיון שלנו, כל מי שגר בציון היה שומר מצוות, צנוע וטהור. חשבנו שכשנגיע, תהיה אחדות שלמה בין העם, הארץ ואלוהים. כשהגענו לפה, ראינו מציאות שונה מאוד. חלק גדול מעם ישראל לא שומר מצוות, כמו

שכתוב בתורה, ואלו שכן שומרים, לכל אחד יש דרך אחרת והוא בטוח שרק הדרך שלו נכונה. אנחנו שמרנו כל השנים בלי לשנות כלום מהתורה, בלי פרשנויות, בלי השפעות של העולם המודרני, ובכל זאת נותנים כבוד לכל אחד בדרך שלו. אבל מי מכבד את הדרך שלנו? למה הבנים והבנות שלנו לא רוצים להמשיך את הדרך של ההורים שלהם, של הקהילה שלהם? מה יהיה עם מה שעבר מדור לדור במשך 2,500 שנה? עכשיו אנחנו כאן, בירושלים, וכבר לא צריכים לחלום להגיע לארץ, אבל כן רצינו לחלום שתהיה אחדות בין כולם, כבוד, סובלנות. במקום זה, אין כבוד למסורת שלנו, היא הולכת ונעלמת, והילדים שלנו לא מוצאים את עצמם, לא מרגישים שייכים למה שהיה וגם לא מרגישים בבית בישראל. זה חלום שנשבר. איך ייראה החג הזה בעוד 30 שנה? מי יתפלל את התפילות? מי יזכור את המנהגים שלנו?", שאל יצחק בקול כואב.

"דוד יצחק", אמרה מְרִיטו בקול מרגיע, "אני רוצה לספר לך על כמה דברים טובים שקורים, שאולי יעזרו לך לראות את הדברים באור שמח יותר. יש יותר ויותר אנשים כמוני, שחוקרים את התרבות של יהודי אתיופיה ומנסים לשלב אותה בסיפור התרבותי של כל עם ישראל. יש יותר ויותר צעירים כמו אָדִיקָה, שחשוב להם ללמוד אמהרית כדי לקבל מהדור שלכם את כל מה שיש לכם להעביר לנו, ולקיים את המנהגים העיקריים מהמסורת שלנו. הדור שלנו מחפש את הדרך ליצור גשר בין שתי הצורות של המסורת

היהודית, שנראות כרגע רחוקות כל כך זו מזו, התרבות והמסורת היהודית האתיופית וזאת הישראלית המודרנית. כשמחפשים עמוק פנימה מוצאים הרבה יותר מן המשותף מאשר מהשונה. יש לנו מה לתת לתרבות הישראלית. אין עוד קהילה צנועה, טהורה וסובלנית כל כך במנטליות שלה. זו דוגמה עבור כל הישראלים, אבל לוקח זמן לקלוט את זה ולהטמיע את זה. אתה יודע שלא מזמן הכירו בחג הסיגֵד כחג לאומי בלוח השנה של ישראל, ולא רק של קהילת יוצאי אתיופיה". "מה, באמת?", התפלא יצחק ועיניו נפקחו לרווחה. "כן, ואני רוצה להגיד לך שהחלום שלכם לא מת, הוא רק משנה צורה. החלום, שהיה בעיקר להגיע לישראל באופן פיזי, הופך לחלום להגיע לישראל באופן תרבותי ומסורתי, ולהתאחד באופן נכון עם כל מי שחי בישראל, גם מי שאיננו יוצא אתיופיה או אפילו איננו יהודי. זה פשוט לוקח זמן; רוב הקהילה נמצאת פחות מארבעים שנה בארץ, פחות ממשך הזמן שבו בני ישראל הלכו במדבר".

באותו רגע הסתיימו התפילות והנוכחים עברו בקהל וחילקו חתיכות מה"טֶבֶ", לחם מיוחד שהקֶסֶים בירכו עליו. כל הבעת פניו של יצחק השתנתה, והוא בירך את שתי הצעירות. "לך קוראים אָדִיקָה, שזה באמהרית 'חדשה', ולך קוראים מְרִיטו, שפירושו 'עשויה מדבש'. הבאתן לי רוח חדשה עשויה מדבש, והפכתן את החג הזה עבורי לחג אמיתי. עכשיו אני חלק מהחלום החדש. אני כבר מתקשר לילדים שלי". ■

*המאמר נכתב על פי סיפוריה של טדלה טקלה ובהשראתה. טדלה היא תלמידה באקדמיה באקדמיה החדשה, שחוקרת את התרבות היהודית האתיופית ושהתה מספר חודשים באתיופיה בקרב הקהילות המקומיות.

הרצאות נבחרות

בסניפים ברחבי הארץ

שישי 23.12
קריית
17:00-19:30

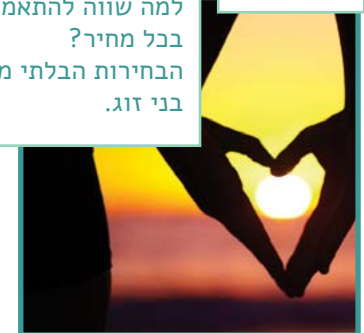
בבודהיזם הטיבטי נחשב הריכוז ככלי מרכזי לפיתוח ההכרה. מדוע קשה לנו כל כך להתרכז, וכיצד נוכל לפתח את הריכוז בחיי היום-יום?

אומנות הריכוז וההתבוננות
הרצאה ותרגילי ריכוז חזיתיים

שני 9.1
תל אביב
20:00

זוגיות כהרפתקה מדהימה של התפתחות. למה זה מאתגר כל כך? למה שווה להתאמץ, ולמה לא בכל מחיר? הבחירות הבלתי מקריות של בני זוג.

זוגיות-
תיקון של הלב

שלישי 17.1
ירושלים
20:00

האם באמת הכל ידוע מראש? הרשות נתונה? מבט פילוסופי-פרקטי ממספר זוויות שונות על השאלה שמעסיקה את האדם משחר ההיסטוריה.

האם יש לאדם בחירה
חופשית?

שני 23.1
באר שבע
20:00

האם האושר הוא פסגה בלתי מושגת, או שניתן לחוות אותו בחיי היום-יום? בהרצאה נתחקה אחר הרבדים השונים של האושר עד לאושרו של הפילוסוף, וכיצד ניתן להתקרב אליו.

המרדף אחר האושר

שישי 27.1
חיפה
9:00

התנדבות

מה יותר יפה מאשר קהילה המכבדת את המבוגרים שבה? בבוקר חורפי נצא כולנו לאחד מבתי האבות של העיר חיפה כדי לשמוח יחד, ולהביא לדיירים משהו מהחום והאכפתיות שלנו.

שני 30.1
כפר סבא
20:00

המסע
הפנימי

מה שמך? במה אתה עובד? מה למדת? איפה אתה גר? האם כל אלה הם מי שאתה באמת? המסע הפנימי מתחיל בשאלות מעוררות, אשר בהן נעסוק בהרצאה.

רביעי 1.2
תל אביב
20:00

תפיסת הפסיכולוגיה על פי פרויד מול הדרך הרוחנית שהבודהיזם מציע: עקרונות משותפים, סותרים ומשתלבים.

כשבודהא ופריד נפגשו

שלישי 14.2
כרמיאל
20:00

אהבה היא הכח המניע את העולם. איך נוכל להכיר אהבת אמת ואיך לגרום לה להיות יותר נוכחת בחיינו. נתבונן על רמות שונות של אהבה, בכלי לפתוח את הלב.

מה זאת אהבה?

מקום-טוב

השכרת כיתות לימוד מאובזרות, חדרי ישיבות
אולם כנסים, אולם תיאטרון, דוג'ו וקליניקה

מקום-טוב בתל אביב ריב"ל 5, 054-240-7222
www.makomtov.org.il info@makomtov.org.il

הרצאה ומופע שירה
של האנסמבל הווקאלי
אורפאוס

מאז ומעולם הייתה
המוסיקה כלי המחבר את
האדם אל הרוח.
בהרצאה נראה כיצד עבדו
תרבויות שונות עם כוחה
המרומם של המוסיקה כדי
לאפשר לאדם לגעת בעמקי
נשמתו.

שישי 6.1
תל אביב
12:00

אנסמבל אורפאוס -
הרצאה ומופע

אירועים נוספים בסניפים ברחבי הארץ

שישי 23.12
ראשון
11:00-16:00

סדנה
צילום, אמנות ויופי

בסדנה נבחן את הקשר בין
האמן לבין התוצר האמנותי.
נדבר על הדרך ליצור אמנות
המבטאת ערכים, ועל
תפקידו של האמן.
נושאים מרכזיים:
-האמן והתוצר האמנותי
-ההיסטוריה המקוצרת של
אסתיקה בצילום
-סמליות בצילומים אמנותיים
-אמנות בייצוג של היופי
-מהו עתידו של הצילום?

מבצע פרסום מודעות בעיתון אקרופוליס!

העיתון יוצא מדי רבעון,
פונה לקהל איכותי,
בעלי תחומי עניין מגוונים,
ומופץ באלפי עותקים
ברחבי הארץ!

לפרטים נוספים:
רותי רוזן
050-666486

I LOVE English

שיעורים פרטיים בשפות

אנגלית- ילדים, בני נוער, מבוגרים בכל הרמות
עברית - קריאה וכתיבה בכל הרמות
ספרדית - מתחילים

הלנה בוג'יו מורה לאנגלית בעלת תואר ראשון בהוראת
שפה ותרבות אנגלית
0508518881

boggio6@hotmail.com

פעולות התנדבות ברחבי הארץ

סניף קריות שיפוז מרכז צעירים בקרית ים

ב-19.8 יצאנו, חבורת מתנדבים מאקרופוליס החדשה קריות, להוסיף יופי ואור למרכז הצעירים בקרית ים. צבענו את הסלוגן של המרכז על אחד הקירות, התחלנו בהקמת גינה קהילתית ובעיקר תמכנו במרכז שמביא תקווה ואור לאוכלוסיה בקרית ים.

לכבוד:
עמותת אקרופוליס החדשה
סניף קריות

הנדון: מודעה והערכת

ברצוני להביע את הערכתי ותודתי למתנדבים, מלאכים בדמות אדם שהגיעו בחום הכבד של חודש אוגוסט - סידור, ארגון וניקיון את המבנה.

הכנסתם אור וצבע למרכז צעירים המשרת את כלל הקהילה.

תודה מיוחדת לגבי אירית כהן ולמור צחי גליק על חובלת המבצע.

אין ספק כי פעילותכם ותרומתכם למען הסביבה, החברה והקהילה, פעילות המבוססת על ערכי נדיבות, סובלנות ואחוזה ראויה לציון ועושה את העולם לעולם שטוב יותר לחיות בו.

בשמי ובשם צוות מרכז צעירים קרית ים (מרכז "מסלולים") מודה לכם מקרב לב.

בברכה,
סימה בוחבוט
מנהלת מרכז "מסלולים" קרית ים

סניף תל אביב פעילות בגן ילדי פליטים

מתנדבי אקרופוליס החדשה בת"א יצאו לבלות בוקר של שמש ושמחה יחד עם גן של ילדי פליטים. במפגש שהיה ישיר, שמח, קופצני ומבדר, המתנדבים בילו יחד עם הילדים בהפרחת בלוני סבון, באולנג בקבוקי פלסטיק ועוד הרבה משחקים.

"כל מה שילד צריך, הוא
מבוגר אחד שיאמין בו"
(הרב קרליבך)

סניף ראשון לציון יריד יד שניה

ביום שישי ישראלי קיצי, פתחנו את שערינו של סניפנו במרכז ראשון לציון, לבוקר של חיבור ואחוזה. נפגשנו להפנינג פילוסופי-אקולוגי. בנושא הקשר בין אדם-טבע-עולם. שמענו 2 הרצאות: "הטבע וטבע האדם" ו"היה אתה השינוי" והתנסו בשימוש חוזר של מוצרים מבקבוקים, ויצירת יצירת חלומות. היום הזכיר לנו, שחיים אקולוגיים אפשריים במרכז הערים ושהמפתח לחידוש הקשר עם הסביבה נמצא בהרמוניה!

להצטרפות לפעילויות התנדבות
הבאות: 02-6221399 או במייל:
hitnadvut@newacropolis.org.il

עקרונות אקרופוליס החדשה

אקרופוליס החדשה הינה ארגון לפילוסופיה מעשית בדרך חיים, אשר הוקם בשנת 1957 בארגנטינה ופועל כיום בלמעלה מ-60 מדינות ברחבי העולם. אקרופוליס החדשה אינה שייכת לשום דת, אינה מעורבת בפעילות פוליטית וכל אדם יכול לקחת חלק באופן חופשי בפעילויותיה.

קידום אידאל של אחווה בינלאומית המבוססת על כיבוד המעלות האנושיות, ללא הבדל של גזע, מין, תרבות, דת, מעמד סוציאלי וכדומה.

טיפוח אהבת החכמה דרך הלימוד ההשוואתי של הפילוסופיות, הדתות, המדעים והאמנויות, במטרה לקדם את הידע על האדם, על חוקי הטבע ועל חוקי היקום.

פיתוח הטוב ביותר שבפוטנציאל האנושי, תוך קידום הגשמת האדם כפרט ושילובו בחברה ובטבע כגורם אקטיבי ומודע, למען שיפור העולם.

פילוסופיה

תוכנית לימודים אחידה בכל סניפינו ברחבי העולם שמקורה בלימודים שהתקיימו בבתי ספר של חכמה בתקופות שונות בהיסטוריה.

תרבות

אנו יוצרים אמנות ועוסקים בה ככלי ע"מ לגעת בלבותיהם של האנשים, לעורר ולהזכיר לאדם מיהו ומה הוא יכול להיות.

התנדבות

קבוצת המתנדבים שלנו מקיימת פעילויות למען הסביבה והקהילה, המתבססות על ערכי הנדיבות, הסובלנות והאחוזה. גם מי שאינו חבר באקרופוליס מוזמן להצטרף לפעילויות השונות.

סניפים בישראל

חיפה

אלחנן 16
04-8381610

ירושלים

שבטי ישראל 24
מוסררה
02-6221399

כפר סבא

וייצמן 89
09-7665799

קריות

גושן 83/4 ק. מוצקין
04-8402660

ראשון לציון

תרמ"ב 22
03-9561002

תל אביב

ריב"ל 5
03-5104426

באר שבע

עולי הגרדום 12
054-5826732

כרמיאל

054-2182202

חדש!

www.newacropolis.org.il

info@newacropolis.org.il

CINEMA CONCEPT

סינמה קונספט הינה חברה העוסקת בייעוץ, תכנון,

מכירה והתקנה של מערכות אודיו-וידאו,

קולנוע ביתי ובקרה חכמה, והופכת את הבילוי בבית לחוויה.

במגזר העסקי אנו מתמחים בשילוב מערכות מולטי-מדיה בחדרי ישיבות,

והתקנת מערכות אודיו-וידאו בחנויות ובמקומות בילוי.

המותגים שלנו הם של מיטב היצרנים בתחום מערכות האודיו והקולנוע הביתי, ולקהל

לקוחותינו אנו מציעים רק את המערכות שאנו מאמינים באיכותן.

בשלב ההתקנה אנו מקפידים על שימוש בציוד התקנה מתקדם, רמת גימור ללא פשרות

ושמירה על סביבת עבודה אסתטית ונקייה.

לפגישת יעוץ ללא תשלום, אנא צרו קשר: 054-6601543, info@cinema-concept.co.il

בקרר באתר שלנו: cinema-concept.co.il

ענף של יסמין / זלדה

היופי ניתק את עצמו
מן היסוד הנובל שפצמח
הוא נמלט מן הגזרה
ולא שב לעפר
עם עלים מתפזרים וכלים,

אט אט נהפך למלאך
ושכח את בכי התמורות.

* תודתנו להוצאת הקיבוץ המאוחד